

Саха Өрөспүүбүлүкэтин «Чурапчы улууһа (оройуона)» муниципальной тэриллии
«Чурапчы» сэлиэнньэтин оскуола иннинээҕи муниципальной бүддьүөттэн үбүлэнэр үөрэҕин тэрилтэтэ
«Улыбка» оҕону сайыннарар киин - оҕо саада

**«Аптаах хараабыл»
дьайымал технологической картата**

Ааптардар:
Мишкина Оксана Иннокентьевна
Орто бөлөх иитээччитэ

Чурапча – 2020

Саха Өрөспүүбүлүкэтин «Чурапчы улууһа (оройуона)» муниципальной тэриллии
«Чурапчы» сэлиэнньэтин оскуола иннинээҕи муниципальной бүддьүөттэн үбүлэнэр үөрэҕин тэрилтэтэ
«Улыбка» оҕону сайыннарар киин - оҕо саада

Ааптар: Мишкина Оксана Иннокентьевна

Дуоһунаһа: орто бөлөх иитээччитэ

Үөрэҕэ: урдук, ХИФУ, 2011 с.

Педагогическай ыстааһа: 7 сыл

Категорията: 1 категория, 16.06.2017 с.

Быһаары сурук

Дьайымал «Радуга», «Тосхол» национальнай иитэр-үөрэтэр бырагыраамаларга олобуран оноһуллунна. Дьайымалга туруоруллубут сыалы-соругу ситиһэргэ оҕо билэр-көрөр дьоһурун, уопастыбаҕа бодоруһар, оҕо тылын-өһүн, кэрэни кэрэхсиир иитэр-үөрэтэр уобаластар киирдилэр.

Тиэмэтэ: «Аптаах хараабыл».

Сыала: Хараабыл ханнык чаастартан турарын билиһиннэри, оҕо бэйэтин толкуйунан уонна бэриллибит схеманан хараабылы онорорун ситиһии.

Соруктар:

1. Оҕо уопастыбаҕа сылдыар, бодоруһар дьоһурун сайыннарыы:

- Оҕолор икки ардыларыгар биир толкуйунан толороллоругар үтүө сыһыаны үөскэтии, бэйэ-бэйэлэрин үлэлэрин сөпкө сыаналыылларын сайыннарыы.
- Оҕо тутуллубут оноһугун харыстыырын сайыннарыы, сыһа-халты хамсаныыттан тахсыбыт алдьаныыны түргэнник уонна эйэлээхтик көннөрүү.

2. Оҕо билэр-көрөр дьоһурун сайыннарыы:

- Хараабыл ханнык чаастартан турарын билиһиннэри: корпус, носовой, кормовой чаастара, палуба, борт, мачта, каюта, рубка, якорь.
- Легонан, Лего-Wedonан бэриллибит соруудабы табатык онороллорун ситиһии. толкуйу, ейге онорор сатабылларын (тэнниир, араарар, сурунун булар) сайыннарыы.

3. Оҕо тылын-өһүн сайыннарыы:

- Оҕо билиитин-көрүүтүн кэнэтэр, болбомтолоохтук истэр, сатаан былаанныыр кыахтарын сайыннарыы, тыл саппааһын байытыы.

4. Оҕо кэрэни өйдүүр дьоһурун сайыннарыы:

- Оҕо бэйэтэ онорбут хараабылын компьютерга холбоон хамсатан көрөн кэрэхсэбили дуоһуйууну ылыыта.

Сааһынан бөлөх: улахан бөлөх (5-6 саастаах оҕолор)

Иитэр-үөрэтэр дьайымал көрүнгэ: оонньуунан.

Тэрээһин көрүнгэ: бөлөбүнэн, биирдиилээн, пааранан.

Туттуллар ньымалар: айар-тутар, танар, бодоруһар, кэпсиир, сэхэргиир, үтүктэр, көрдөрөр.

Туттуллар матырыйаала:

- ✓ мультимедийнай презентация «Хараабыл», Lego - инструкция ;
- ✓ лего-wedonан оноһуллубут эбисийээнэ уонна киниэхэ барабан;

- ✓ салфетка;
- ✓ экран;
- ✓ проектор;
- ✓ неутбук;
- ✓ музыкальнай динамик.

Тунэтиллэр матырыйаала:

- ✓ Конструктор;
- ✓ Lego wedo конструктор набора;
- ✓ Салфеткалар;
- ✓ Неутбуктар;
- ✓ Моряк фуражкалара.

Туттуллубут литература:

- ✓ “Радуга” иитэр-уерэтэр программа
- ✓ “Тосхол” национальной бырагыраама, Семенова С.С. уо.д.а. Дьокуускай.-2014.
- ✓ Тематический блок “Транспорт”.-Пермь,2013.-74с.

Дьайымалга ИКТ туһаныы: Иитээччи 1-2 слайдалары оҕолорго хараабыл ханнык чаастартан турарын билиһиннэриигэ, онтон 3-14 слайдалар хараабылы ханнык бэрээдэгинэн тутарга көмө-сирдэтии быһыытынан дьайымалга сурун улэ түһүмэбэр туттуллар..

Слайда көстүүтүн бириэмэтэ – 12-15 мүн. Нетбукка баар лего программата ого онорон тутан таһаарбыт хараабылын хамсатарга туһаныллар.

« Эбисийээнэ хараабыла » улахан бөлөх оболоругар тутуу дьайымалын технологической картата

Сэргэхтик, эйэбэстик оболору бэйэбэ тардыы. Танас анныгар саһан сытар эбисийээнэ конструктор нөнгүө обо кэрэхсэбилин тардыы.

- Үтүө күнүнэн оболоор! Бу танас анныгар туох баара буолуой?
- Билиэххитин баҕарабыт дуо? Танас нөнгүө тутан-хабан көрүүххэ эрэ?
- Туохха майгыннырый?

Конструктор эбисийээнэни көрүү, ханна үөскүүрүн, аһылыктанарын, дьарыгырарын оболортон ыйытыы.

- Оболоор, бу ханнык кыылы?
- Кини ханна омороруй?
- Тугу сөбүлүүрүй?
- Тугунан аһылыктанарый? **(Обо эбисийээнэ туһунан бэйэтин билиитинэн туох өйдөбүллээбин кэпсээһинэ (эбисийээнэ джунглига, зоопаркаҕа, Африкаҕа оморор, банан сиирин сөбүлүүр, быанан хатааста сылдьан оонньуур)**

Оболорго эбисийээнэ туһунан чингэтэр сөптөөх ыйытыылары туруоруу.

Обо билиэн – керүүн баҕарар дьобурун сайыннарыы (Мотивационно-побудительный)

Куолаһы уларытан эбисийээнэ буолан санарыы. Оболору турукка киллэри. Сөптөөх түмүккэ кэллэлэрин ситиһи.

- Оболоор, эбисийээнэ биһиэхэ туохха кэлбитин ыйытабыт дуо?

Эбисийээнэ: -Дорооболорун оболор! Мин аатым Абу диэн. Мин сири-дойдуну кэрийэрбин наһаа сөбүлүүбүн. Уонна бу муораҕа кэлэн иннэн хааллым, сатаан харбаабаппын, муора наһаа улахан. Тугунан туоруурум буолла? Тыынан устуохпун наһаа өр буолуо, илиим сылайан хаалыа. Паромунан туоруохпун айана наһаа бытаан уонна муораҕа олох табыгаһа суох, өрүскэ игин үчүгэй. Хараабылынан уһуннахпына кырдык түргэнник айаннаан тийиэм этэ. *Оболор эппиэттэрэ:* (тыынан, моторканан, паромунан, хараабылынан)

Обо хараабыл туһунан билиитин чингэтэр ыйытыктар.

Ыйытыктары таба туруоруу.

Иитээччи:- Оџолор хараабылбытын туохтан тутуохха себуй? Хараабыл туохтааџый? Көрүөхэйин эрэ бу хартыынаџа, бу ханнык чааай? Чэйин эрэ оголор хараабылла тутуогун. Тугунан тутар эбиппитий? Конструкторынан хараабыл оноруу барыытын кэтээн көрүү, биирдиилээн оџолорго көмөлөһүү. Сөпкө, кытаанахтык кирпичиктары сыһыардахха тутуу алдыамматын туьунан өйдөбүл бизэри.

Иитээччи:-Оџолор эбисийээнэџэ хараабыл тутан көмөлөһүөххүтүн баџараџыт дуо?. Легонан бэйэџит хайдах хараабылы тутуоххутун баџараргытынан онороџут. Туох көмөтүнэн тутабытый? Бастаан туохтан саџалыыбытый? Онтон? Саамай бүтэһик тугу олордобутуй? Бу бортиктара туохха наада дии саныыгыт? Тумсута? Паруһа? Маладыастар, хараабылларбыт араас да буоллулар.

Физминутка:Оџолоор, ханнык баџар хараабылга салайар кийи баар буолар. Кинини ким диэн ааттыбытый? биьиги эмиэ моряктар буолабыт дуо? (2 төгүл ыытыллар)

Слайданан көрдөрөн хараабыл ханнык чаастартан турарын билиһиннэри (корпус, носовой, кормовой чаастара, палуба, борт, мачта, каюта, рубка, якорь).

Лего-wedonан схеманан хараабылы туталлар:

- Оџолор, эһиги санааџытыгар хараабылбытын тутарбытыгар туохтан саџалыахпытын сөбүй? Бастаан бу кыра кирпичиктары ылабыт, онтон үрдүгэр бу улахан кирпиччэлэри уурабыт, дьэ бу хараабылбыт тугэџэ буолуо. Дьэ онтон хараабылбыт тумсутун ханнык кирпиччэлэртэн тутуохпутуй? Онтон бортиктарын? Кэннин онорорбор ханнык кирпиччэ барсарый? Хараабылбытын салайарбытыгар туох нааданый? Саамай сөп, билигин парус тутуохпут, онно биһиэхэ наада уһун хара палочка, бу биһиэхэ мачта буолуо. Дьэ хараабылбыт бэлэм буолла!ол эрэн ким эрэ тийибэт курдук дии. Хараабылы ким ыытарый, оголор? Кырдык дазаны хапытааммытын умнубуппут! Хапытаана суох бэйэтэ айанныа дуо хараабыл?саамай сөп ол иьин хапытааммытын олордон кэбиьэбит. *Оџолор хараабыл чаастарын ааттыыллар (хараабылы хайдах тутуохха сөбүн ырытыһаллар, хараабыл ханнык чаастартан турарын уонна туохха наадалаахтарын билэллэр)*

Практической үлэџэ киллэрэр ыйытыктар, быһаары.

Билигин биьиги хараабылларбытын компьютерга холбооммут туох буоларын көрүөхпүт. Оџолор, хараабылбыт хайаатай? Дьэ билигин эбисийээнэбит айанна турунуоџа!

Түмүк таһаары. Ырыты. Оболор үлэлэрин, кыһамныларын хайжааһын, махтанааһын.

-Оболор,ким үлэтин бүтэрдэ, эбисийээнэбит ийэлээх аҕатыгар айаннаары ыксыыр. Биһиги бүгүн тугу тутан таһаардыбыт? кимиэхэ туттубут?

- Көрүн эрэ оболор, эбисийээнэбит хайыырый, тоҕо барабаанга оонньоото, туохтан үөрдэ?

- Туох сананы биллигит?

- Тугу сөбүлээтигит?

- Туох ыарахаттары көрүстүгүт?

- Бэйэзит толкуйдаан туппуккутун себулээтигит дуу эбэтэр бэлэм ыйынныгынан тутар ордук дуу?

- Чэ оголор, кыһамныгыт ийин махтал, Абу дьиэтигэр уерэ-кете айанныыр буолла, керсуеххэ диэри!